

Perceptimi publik ndaj integritit evropian dhe sigurisë rajonale në Shqipëri

Autor:

Arjan Dyrmishi

Metodologjia dhe koordinimi i punës në terren:

Eduard Zaloshnja,

Recensimi i brendshëm::

Mirsada Hallunaj

© Të gjitha të drejtat janë të rezervuara nga Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë. Të drejtat e pronës intelektuale mbrohen me ligjin për të drejtat e autorit dhe të drejtat e përafërta. Asnjë pjesë e këtij botimi nuk mund të riprodhohet, të ruhet në sisteme elektronike apo të transmetohet në çfarëdo forme apo mjeti elektronik, mekanik apo tjetër pa lejen me shkrim të botuesit. Nuk lejohet shfrytëzimi komercial i asnjë materiali të botuar nga Qendra Kosovare për Studime të Sigurisë (QKSS) pa lejen me shkrim të QKSS-së. Ju lutemi të kontaktoni: info@qkss.org ose +383 38 221 420.

Të dhënat e paraqitura në këtë raport janë nga sondazhi i Barometrit të Sigurisë në Ballkanin Perëndimor (BSBP). BSBP është një nismë e re rajonale e filluar nga QKSS në vitin 2020, e cila zbatohet në bashkëpunim me Qendrën e Beogradit për Politikën e Sigurisë (BCSP) në Serbi dhe Qendrën për Studimin e Demokracisë dhe Qeverisjes (CSDG) në Shqipëri, e mbështetur nga National Endowment for Democracy (NED). BSBP shërben si një instrument për të matur perceptimet e publikut në Shqipëri, Kosovë dhe Serbi për çështje të ndryshme të lidhura me sigurinë. Të dhënat tregojnë se si qytetarët i perceptojnë apo informohen rreth çështjeve të paraqitura në këtë raport. Si të tilla, pikëpamjet e paraqitura në këtë raport nuk përfaqësojnë domosdoshmërisht pikëpamjet e QKSS, BCSP, CSDG ose NED.

Financohet nga :

Konsorciumi i drejtuar nga:

PERCEPTIMI PUBLIK NDAJ INTEGRIMIT EVROPIAN DHE SIGURISË RAJONALE NË SHQIPËRI

PËRMBAJTJA

HYRJA	1
PERCEPTIMI PUBLIK NDAJ INTEGRIMIT EVROPIAN	3
PERCEPTIMI PUBLIK NDAJ SIGURISË RAJONALE	6
PËRMBYLLJA	10

HYRJJA

Qendra për Studimin e Demokracisë dhe Qeverisjes (CSDG) ka kryer Barometrin e Sigurisë në Shqipëri gjatë dy viteve të fundit (2019 dhe 2020) në një përpjekje për të matur perceptimin e publikut ndaj institucioneve dhe çështjeve të ndryshme të lidhura me sigurinë. Në këtë botim të tretë, CSDG i është bashkuar Barometrit të Sigurisë në Ballkanin Perëndimor (WBSB) në botimin e tij të dytë për të kryer një barometër rajonal identik në Shqipëri, Kosovë dhe Serbi. Ky botim është i ndryshëm nga dy barometrat e mëparshëm, sepse ka marrë një dimension rajonal duke matur jo vetëm perceptimin e qytetarëve shqiptarë ndaj institucioneve të tyre dhe çështjeve të sigurisë, por edhe perceptimet e tyre ndaj bashkëpunimit rajonal dhe konkretisht marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë, Kosovës dhe Serbisë. WBSB ka një metodologji identike në të tri vendet, duke matur njëkohësisht perceptimet e qytetarëve të Kosovës dhe Serbisë për të njëjtat çështje. Rezultatet e WBSB do të publikohen në katër raporte të ndryshme për secilin vend.

Raporti i parë ishte Perceptimi publik ndaj institucioneve të sigurisë, drejtësisë dhe çështjeve të korrupsionit; raporti i dytë ishte Perceptimi publik ndaj sigurisë publike, kërcënimeve të brendshme dhe të jashtme; dhe raporti i tretë ishte Marrëdhëniet dypalëshe, bashkëpunimi ndërkufitar dhe çështjet e identitetit. Ky është raporti i katërt dhe i fundit, Integrimi evropian dhe siguria rajonale, i cili paraqet vetëm rezultatet për Shqipërinë.

Për këtë anketë është përdorur një kampion rastësor i shtresëzuar prej 1115 personash në moshë madhore. Anketat u shpërndanë proporcionalisht në 61 bashki të Shqipërisë, duke marrë parasysh zonat rurale/urbane, gjininë dhe kuotat e moshës. Qëllimi i kësaj qasjeje të shtresëzuar kampionimi ishte arritja e përfaqësimit të saktë gjeografik dhe demografik i popullsisë së rritur në Shqipëri, duke ruajtur një marzh gabimi më të ulët se $\pm 2,9\%$ për kampionin e përgjithshëm. Për këtë anketë u përdor një kampionim i rastësishëm, i cili garanton që çdo banor i Shqipërisë të ketë pasur probabilitetin e barabartë për t'u zgjedhur për të marrë pjesë në këtë anketë duke bërë të mundur që rezultatet e anketës të reflektojnë qëndrimet dhe perceptimet e të gjithë popullsisë në moshë madhore të Shqipërisë. Anketa u krye përmes intervistave ballë për ballë. Para fillimit të punës në terren, anketuesit u trajnuan nga ekipi i menaxhimit të projektit. Puna në terren për mbledhjen e të dhënave u krye gjatë periudhës 10-20 shtator 2021. Përgjigjet e të anketuarve u regjistruan në mënyrë të drejtpërdrejtë në telefonat celularë të anketuesve dhe u transmetuan drejtpërsëdrejti tek serveri qendror me anën e një softueri të veçantë të prodhuar specifikisht për këtë studim nga ana e specialistit të IT të projektit. Koha dhe vendndodhja e secilës anketë gjithashtu regjistrohej automatikisht. Në fund të punës në terren, u krye një kontroll i përgjithshëm i cilësisë së të dhënave të anketave të grumbulluara në server.

Shqiptarët e mbështesin në masë të madhe integrimin e vendit të tyre në Bashkimin Evropian (BE), megjithatë, vetëm një e treta e shqiptarëve beson se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si një vend anëtar në të ardhmen e afërt. Shumica dërmuese e shqiptarëve sugjerojnë që edhe nëse nuk ka integrim të mëtejshëm në BE, Shqipëria

duhet të vazhdojë të zbatojë reformat dhe të përafrohet më tej me legjislacionin e BE-së dhe politikën e saj të jashtme dhe të sigurisë. Shumica e konsiderueshme e të anketuarve mendojnë se Shqipëria nuk po performon mirë drejt anëtarësimit në BE. Ata besojnë se Shqipëria po bën pak ose aspak progres në depolitizimin e administratës publike ose garantimin e një gjyqësori të pavarur. Shumica dërmuese e të anketuarve perceptojnë se BE-ja është duke bërë një punë të mirë si ndërmjetëse në dialogun ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, dhe ata gjithashtu mbështesin dialogun ndërmjet dy vendeve. Shumica e konsiderueshme e shqiptarëve besojnë se Kosova dhe Serbia do të arrijnë një marrëveshje përfundimtare, por jo në të ardhmen e afërt. Shumica dërmuese e shqiptarëve e mbështesin lëvizjen e lirë, shkëmbimin e informacionit dhe tregun e përbashkët për mallra dhe punë në Ballkanin Perëndimor (BP); të anketuarit janë gjithashtu dakord të marrin ndihmë ose të ofrojnë ndihmë për vendet e tjera të BP-së në raste emergjencash ose fatkeqësish natyrore/humanitare. Krimi kibernetik nuk konsiderohet si kërcënim ndaj sigurisë kombëtare të vendit nga shumica e shqiptarëve. Gjysma e shqiptarëve presin që marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë të jenë të njëjta edhe gjatë vitit të ardhshëm, megjithëse shumica dërmuese e të anketuarve mendojnë se Shqipëria dhe Serbia duhet të përmirësojnë më tej marrëdhëniet e tyre. Për më tepër, shumica dërmuese e shqiptarëve besojnë se të dyja vendet duhet të përmirësojnë marrëdhëniet e tyre pavarësisht marrëdhënieve të Serbisë me Kosovën. Shumica dërmuese e të anketuarve konsiderojnë se marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë dhe Serbisë janë të rëndësishme për sigurinë dhe stabilitetin në Ballkan.

Ky raport është i ndarë në dy pjesë kryesore. Kapitulli vijues paraqet gjetjet që kanë të bëjnë me perceptimin e publikut ndaj integritetit evropian; ndërsa kapitulli pasues paraqet gjetjet në lidhje me çështjet e sigurisë rajonale. Në fund të raportit ofrohet edhe përmbyllja, e cila reflekton mbi gjetjet.

PERCEPTIMI PUBLIK NDAJ INTEGRIMIT EVROPIAN

Ky kapitull paraqet të gjitha rezultatet e anketës në lidhje me perceptimin e të anketuarve ndaj integritimit në BE. Shqiptarët mbështesin në masë të madhe integrimin e vendit të tyre në BE, megjithëse vetëm një e treta e shqiptarëve besojnë se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si një vend anëtar në të ardhmen e afërt. Ky qëndrim i palëkundur pro-BE-së i shqiptarëve nuk lidhet vetëm me synimin përfundimtar të anëtarësimit në BE, por edhe me procesin e reformimit të shtetit. Për këtë, shumica dërrmuese e shqiptarëve sugjerojnë që edhe nëse nuk ka integrim të mëtijshëm në BE, Shqipëria duhet të vazhdojë të zbatojë reformat dhe të përafrohet më tej me legjislacionin e BE-së dhe politikën e saj të jashtme dhe të sigurisë.

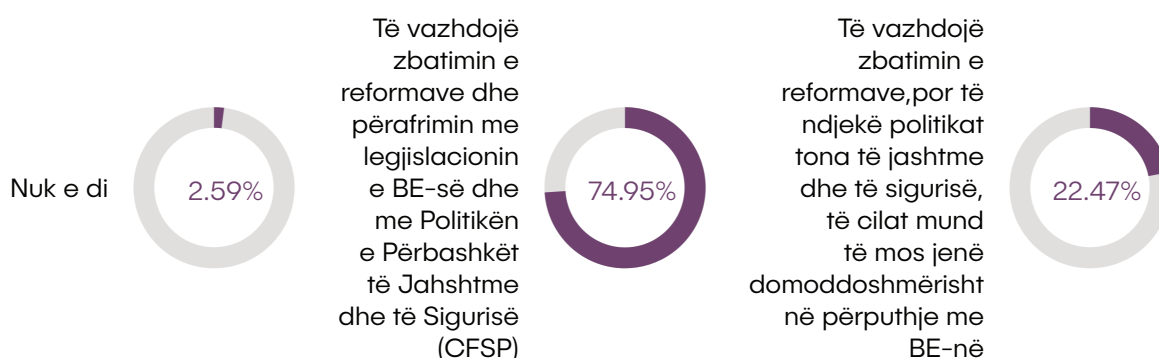
Shumica e konsiderueshme e të anketuarve mendojnë se Shqipëria nuk po performon mirë drejt anëtarësimit në BE. Të anketuarit u pyetën për fusha të ndryshme të integritimit të Shqipërisë në BE, për të cilat shumica e tyre besojnë se Shqipëria po bën pak ose aspak progres në lidhje me depolitizimin e administratës publike ose garantimin e gjyqësorit të pavarur; ndërsa më pak perceptime negative vërehen në lidhje me marrëdhëniet dypalëshe me fqinjët. Shumica dërrmuese e të anketuarve perceptojnë se BE-ja po bën një punë të mirë si ndërmjetëse në dialogun ndërmjet Kosovës dhe Serbisë.

Pothuajse të gjithë të anketuarit (96.69%) mbështesin integrimin në BE të Shqipërisë. Vetëm një përqindje e vogël (2.52%) e të anketuarve nuk e mbështesin këtë integrim.

Të anketuarit u pyetën nëse ata mendojnë se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si vend anëtar. Shumica e të anketuarve (55.16%) besojnë se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si vend anëtar, por jo në të ardhmen e afërt; një në tre të anketuar (33.6%) besojnë se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si një vend anëtar në të ardhmen e afërt. Përkundrazi, një në dhjetë të anketuar (9.18%) besojnë se BE-ja nuk është e gatshme të pranojë Shqipërinë si vend anëtar.

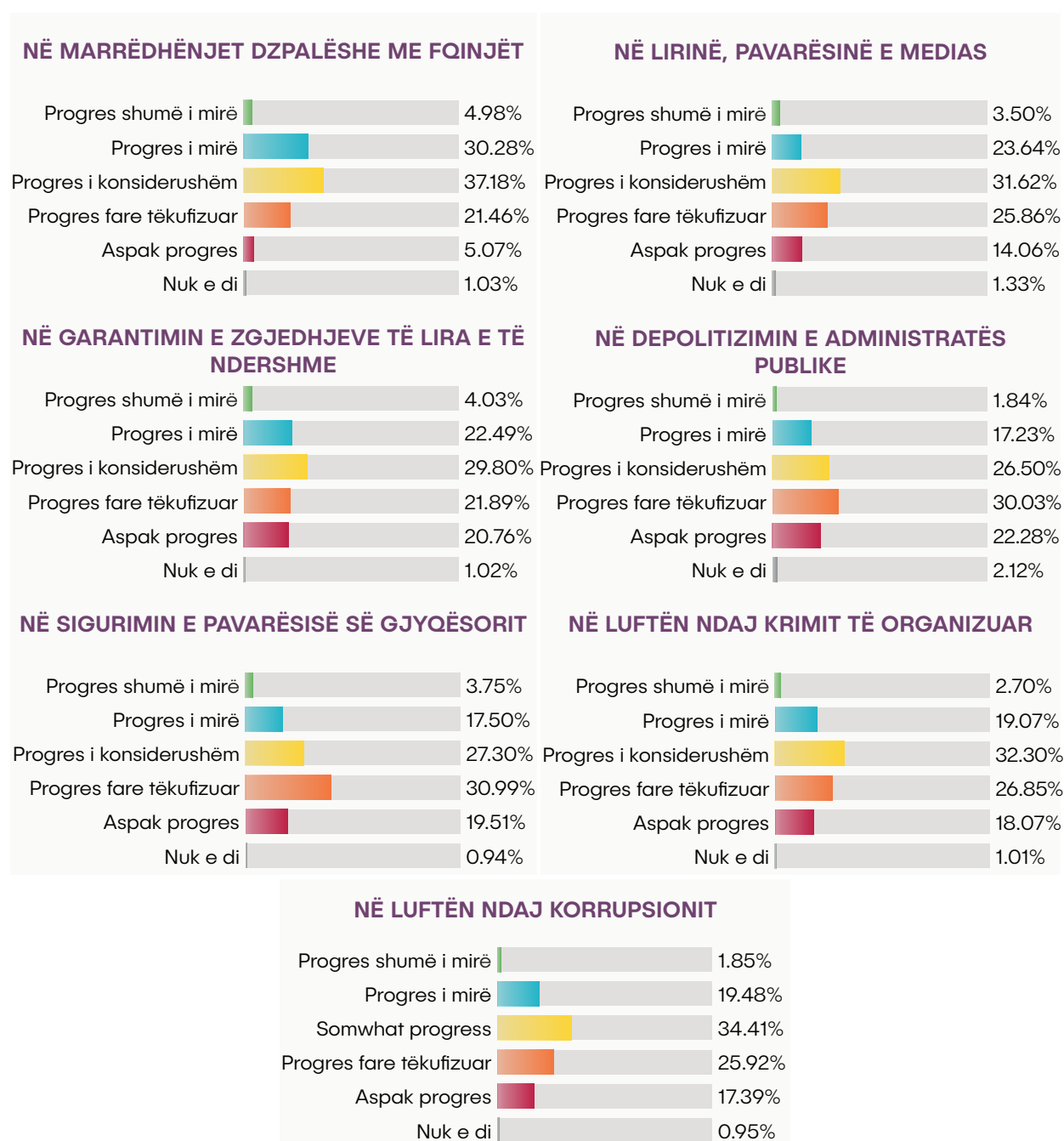
Shumica dërrmuese e të anketuarve sugjerojnë që Shqipëria duhet të vazhdojë të zbatojë reformat dhe të përafrohet me legjislacionin e BE-së dhe Politikën e Përbashkët të Jashtme dhe të Sigurisë (CFSP) edhe në rast se nuk ka integrim të mëtijshëm në BE (shih grafikun 1).

GRAFIKU 1 NËSE NUK DO KETË INTEGRIM TË MËTEJSHËM OSE ANËTARËSIM NË BE, ÇFARË DUHET TË BËJË QEVERIA E SHQIPËRISË

Të anketuarve iu kërkua të vlerësonin progresin e Shqipërisë në disa fusha të integritet në BE (marrëdhëniet dypalëshe me fqinjët, lira/pavarësia e medias, garantimi i zgjedhjeve të lira dhe të ndershme, depolitizimi i administratës publike, pavarësia e gjyqësorit, lufta ndaj krimit të organizuar dhe lufta kundër korrupsionit). Rezultatet tregojnë se shumica e shqiptarëve nuk e vlerësojnë pozitivisht progresin e vendit të tyre drejt integritet në BE. Perceptime më negative të publikut (aspak progres ose pak progres) vërehen në fushat e depolitizimit të administratës publike (52.31%) dhe garantimin e gjyqësorit të pavarur (50.5%). Perceptime më pak negative vërehen në fushat e luftës ndaj krimit të organizuar (44.92%), luftës ndaj korrupsionit (43.31%), garantimit të zgjedhjeve të lira dhe të ndershme (42.65%) dhe lirisë dhe pavarësisë së mediave (39.92%). Perceptimi më pozitiv u vu re në fushën e marrëdhënieve dypalëshe me fqinjët, ku 35.26% e të anketuarve besojnë se Shqipëria ka bërë progres të mirë ose shumë të mirë në këtë fushë (shih grafikun 2).

GRAFIKU 2 JU LUTEM VLERËSONI PROGRESIN E SHQIPËRISË NË FUSHAT E MËPOSHTME TË INTEGRIMIT NË BE

Shumica dërmuese e të anketuarve (75.38%) besojnë se BE-ja po bën një punë të mirë si ndërmjetëse në dialogun Kosovë – Serbi. Nga ana tjetër, një në pesë të anketuar (19.91%) besojnë se BE-ja nuk po bën një punë të mirë si ndërmjetëse në këtë drejtim.

Ky kapitull paraqiti rezultatet e anketës që kanë të bëjnë me perceptimin e të anketuarve ndaj integritit në BE. Kapitulli në vijim paraqet rezultatet e anketës në lidhje me sigurinë rajonale.

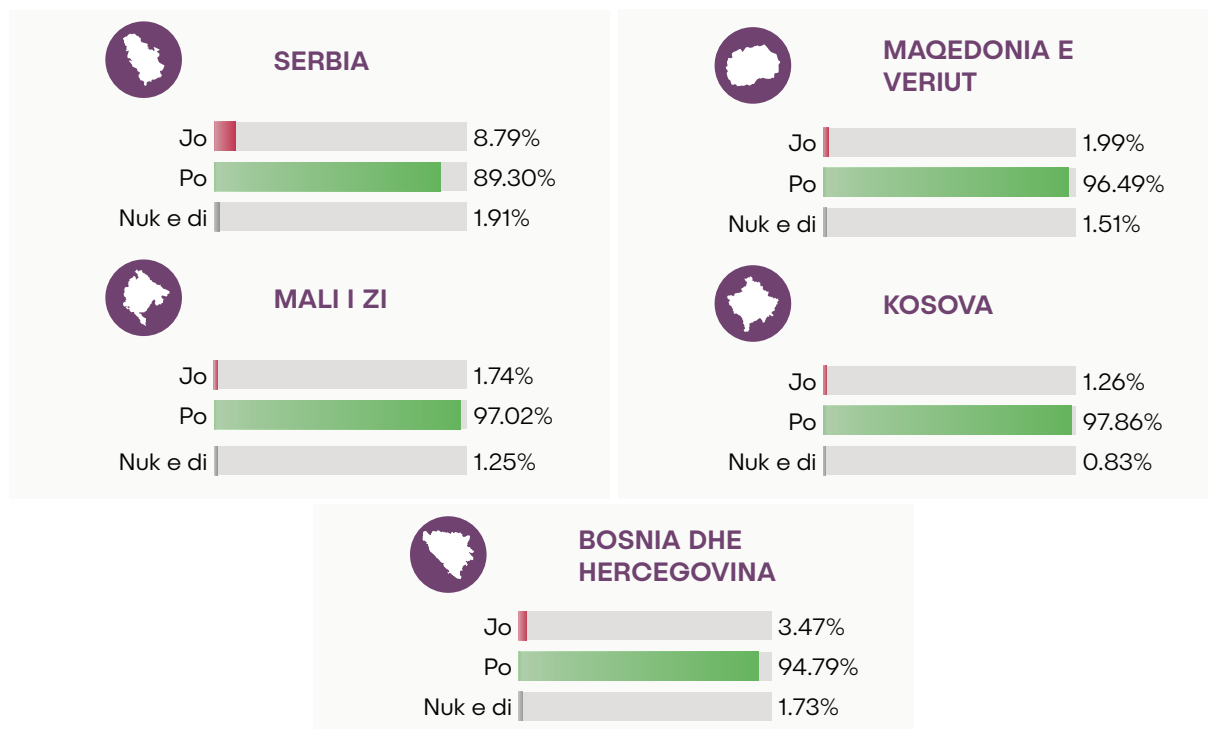
PERCEPTIMI PUBLIK NDAJ SIGURISË RAJONALE

Ky seksion paraqet të gjitha rezultatet e anketës në lidhje me perceptimin e të anketuarve ndaj sigurisë rajonale. Shumica dërmuese e shqiptarëve e mbështetin dialogun ndërmjet Kosovës dhe Serbisë. Shumica e konsiderueshme e tyre besojnë se të dyja vendet do të arrijnë një marrëveshje përfundimtare, por jo në të ardhmen e afërt, dhe shumica e të anketuarve besojnë se do të ketë paqe mes Kosovës dhe Serbisë në të ardhmen e afërt. Shumica dërmuese e shqiptarëve e mbështetin lëvizjen e lirë, shkëmbimin e informacionit dhe tregun e përbashkët për mallra dhe punë në BP. Pothuajse të gjithë shqiptarët pranojnë të marrin ose të ofrojnë ndihmë për vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor në raste emergjencash ose fatkeqësish natyrore/humanitare. Krimi kibernetik nuk konsiderohet si kërcënim ndaj sigurisë kombëtare të vendit nga shumica e shqiptarëve. Kjo mund të jetë si rezultat i faktit se shumica dërmuese e të anketuarve nuk kanë rënë kurrë pre e krimit kibernetik. Gjysma e shqiptarëve mendojnë se marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë do të jenë të njëjta gjatë vitit të ardhshëm, megjithëse shumica dërmuese e të anketuarve mendojnë se Shqipëria dhe Serbia duhet të përmirësojnë më tej marrëdhëniet e tyre. Shqiptarët besojnë se marrëdhëniet mes dy vendeve duhet të fokusohen në zhvillimin ekonomik, forcimin e shtetit të së drejtës dhe institucioneve demokratike dhe rritjen e sigurisë. Shumica dërmuese e shqiptarëve besojnë se Shqipëria dhe Serbia duhet të përmirësojnë marrëdhëniet e tyre pavarësisht marrëdhënieve të Serbisë me Kosovën. Shqiptarët besojnë se udhëheqësit politikë dhe komuniteti ndërkombëtar janë aktorët që po dëmtojnë më shumë marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë. Çuditërisht, udhëheqësit politikë dhe komuniteti ndërkombëtar, krahas bizneseve, perceptohen edhe si aktorët që po kontribuojnë më shumë në marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë. Shumica dërmuese e të anketuarve i konsiderojnë marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë dhe Serbisë si të rëndësishme për sigurinë dhe stabilitetin në Ballkan.

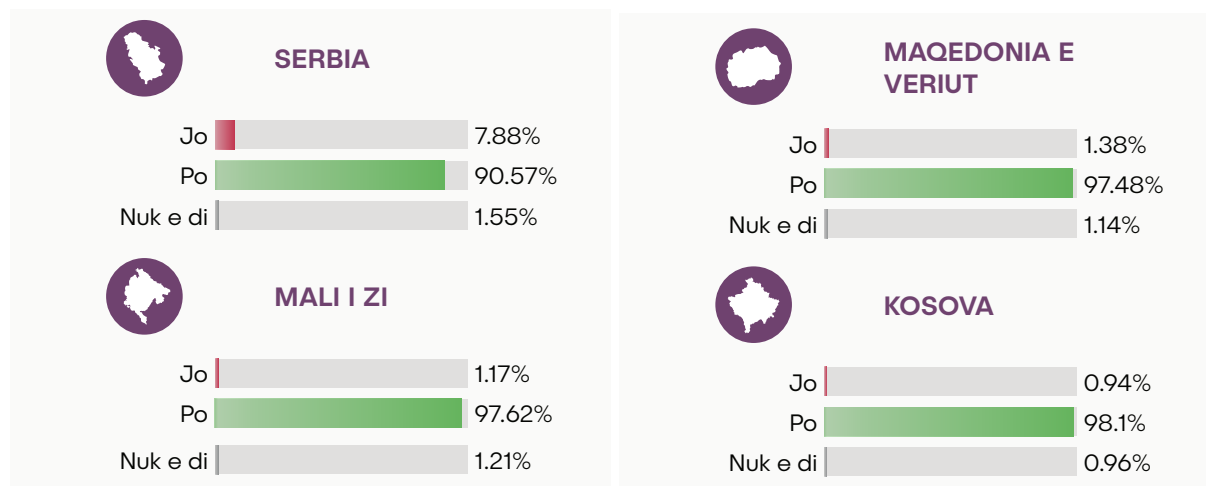
Pothuajse të gjithë të anketuarit (92.15%) e mbështetin dialogun ndërmjet Kosovës dhe Serbisë.

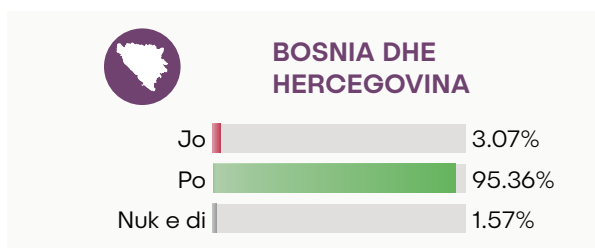
Të anketuarit u pyetën nëse ata e mbështetin lëvizjen e lirë, shkëmbimin e informacionit dhe tregun e përbashkët për mallra dhe punë në BP. Shumica dërmuese e të anketuarve (90.75%) e mbështetin atë, ndërsa një pakicë e vogël (7.38%) janë kundër.

Të anketuarit u pyetën gjithashtu nëse do të pranonin të merrnin ndihmë nga institucionet e sigurisë të vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor në raste emergjencash ose fatkeqësish natyrore/humanitare (përmytje, tërmete, zjarre, pandemi, etj.). Pothuajse të gjithë të anketuarit do të pranonin të merrnin ndihmë nga vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor. Shqiptarët janë disi më pak të gatshëm kur bëhet fjalë për Serbinë, nga e cila pothuajse një në dhjetë shqiptarë (8.79%) nuk do të pranonte të merrte ndihmë (shih grafikun 3).

GRAFIKU 3 A DO TË PRANONIT TË MERRNIT NDIHMË NGA INSTITUCIONET E SIGURISË TË VENDEVE TË TJERA TË BALLKANIT PERËNDIMOR NË RAST EMERGJENCE OSE FATKEQËSIE NATYRORE/HUMANITARE?

Ngjashëm me sa më sipër, të anketuarit u pyetën gjithashtu nëse do të pranonin të dërgonin/ofronin ndihmë për institucionet e sigurisë të vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor në raste emergjencash ose fatkeqësish natyrore/humanitare (përmbajtje, tërmete, zjarre, pandemi, etj.). Pothuajse të gjithë të anketuarit do të pranonin të ofronin ndihmë për vendet e tjera të Ballkanit Perëndimor. Përsëri, shqiptarët janë disi më pak të gatshëm kur bëhet fjalë për Serbinë, për të cilën 7.88% nuk do të pranonin të ofronin ndihmë (shih grafikun 4). Është interesante se numri i të anketuarve që nuk duan të marrin ndihmë nga Serbia është paksa më i lartë (8.79% kundrejt 7.88%) sesa numri i të anketuarve që nuk duan t'i ofrojnë ndihmë Serbisë.

GRAFIKU 4 A DO TË PRANONIT TË OFRONIT/DËRGONIT NDIHMË PËR INSTITUCIONET E SIGURISË TË VENDEVE TË TJERA TË BALLKANIT PERËNDIMOR NË RAST EMERGJENCE OSE FATKEQËSIE NATYRORE/HUMANITARE?

39.08% e të anketuarve e konsiderojnë krimin kibernetik si një kërcënim ose kërcënim të lartë ndaj sigurisë kombëtare të Shqipërisë. Nga ana tjetër, më shumë se një në katër të anketuar (27.38%) e konsiderojnë krimin kibernetik si një kërcënim të ulët ose aspak kërcënim.

Shumica dërmuese e të anketuarve (91%) nuk kanë rënë kurrë pre e krimit kibernetik. Vetëm një përqindje e vogël e të anketuarve (6.88%) kanë rënë pre e krimit kibernetik.

Të anketuarit u pyetën nëse mendojnë se Kosova dhe Serbia do të arrijnë një marrëveshje përfundimtare. Shumica e konsiderueshme e tyre (68.54%) besojnë se Kosova dhe Serbia do të arrijnë një marrëveshje përfundimtare, por jo në të ardhmen e afërt (më shumë se dy vjet). Një tjetër 18.6% e të anketuarve besojnë se Kosova dhe Serbia do të arrijnë një marrëveshje përfundimtare në të ardhmen e afërt (brenda një ose dy vitesh). Nga ana tjetër, një në dhjetë të anketuar (10.59%) beson se Kosova dhe Serbia nuk do të arrijnë kurrë një marrëveshje përfundimtare.

Shumica e të anketuarve (56.76%) besojnë se do të ketë paqe mes Kosovës dhe Serbisë në të ardhmen e afërt. Nga ana tjetër, më shumë se një në tre të anketuar (36.63%) beson se nuk do të ketë paqe mes Kosovës dhe Serbisë në të ardhmen e afërt.

Të anketuarit u pyetën gjithashtu se si mendojnë se do të jenë marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë gjatë vitit të ardhshëm. Gjysma e të anketuarve (50.6%) mendojnë se këto marrëdhënie do vazhdojnë të jenë të njëjta, 43.52% të tjerë mendojnë se këto marrëdhënie do të përmirësohen, ndërsa vetëm një përqindje shumë e vogël e të anketuarve (2.41%) mendojnë se këto marrëdhënie do të përkeqësohen.

Shumica dërmuese e të anketuarve (90.79%) mendojnë se Shqipëria dhe Serbia duhet të përmirësojnë më tej marrëdhëniet e tyre. Vetëm një përqindje e vogël e të anketuarve (5.8%) nuk janë dakord me këtë aspekt.

Zhvillimi ekonomik (47.16%), forcimi i shtetit të së drejtës dhe institucioneve demokratike (23.11%) dhe rritja e sigurisë (19.06%) konsiderohen nga të anketuarit si fushat më të rëndësishme për përmirësimin e marrëdhënieve midis Shqipërisë dhe Serbisë. Nga ana tjetër, lidhjet personale ndërmjet politikanëve (4.68%) dhe shkëmbimet kulturore (3.05%) perceptohen si fushat më pak të rëndësishme në këtë drejtim (shih grafikun 5).

GRAFIKU 5 CILAT JANË FUSHAT MË TË RËNDËSISHME PËR PËRMIRËSIMIN E MARRËDHËNIEVE MIDIS SHQIPËRISË DHE SERBISË

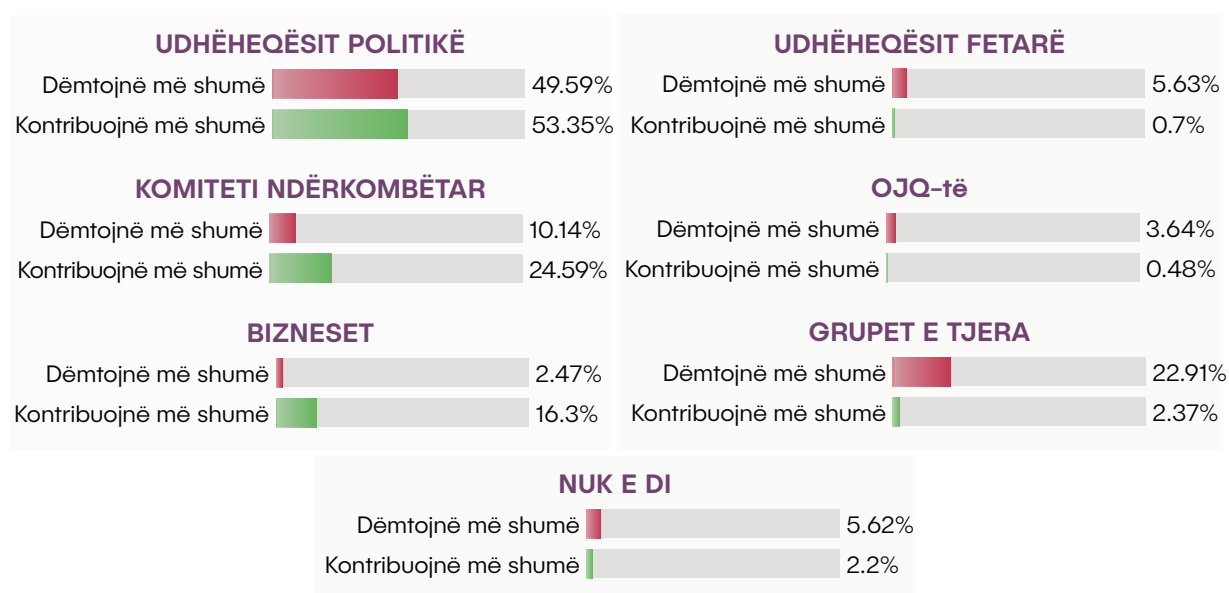

Shumica dërmuese e të anketuarve (83.42%) besojnë se Shqipëria dhe Serbia duhet të përmirësojnë marrëdhëniet e tyre pavarësisht marrëdhënieve të Serbisë me Kosovën. Nga ana tjetër, 14.06% e të anketuarve nuk janë dakord me këtë deklaratë, dhe sugjerojnë se marrëdhëniet e Shqipërisë me Serbinë duhet të varen nga marrëdhëniet e Serbisë me Kosovën.

Shqiptarët besojnë se udhëheqësit politikë (49.59%) dhe komuniteti ndërkombëtar (10.14%) po dëmtojnë më së shumti marrëdhëniet mes Shqipërisë dhe Serbisë. Pothuajse një në katër shqiptarë (22,91%) beson se 'grupet e tjera' po dëmtojnë marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë dhe Serbisë, pa specifikuar se cilat janë këto grupe. Çuditërisht, udhëheqësit politikë (53.35%) dhe komuniteti ndërkombëtar (24.59%), krahas bizneseve (16.3%), perceptohen gjithashtu si kontribuuesit më të mëdhenj të marrëdhënieve ndërmjet Shqipërisë dhe Serbisë (shih grafikun 6).

GRAFIKU 6 NË LIDHJE ME MARRËDHËNIET E SHQIPËRISË ME SERBINË, CILI NGA AKTORËT E MËPOSHTËM:

Të anketuarit u pyetën se sa të rëndësishme i konsiderojnë marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë dhe Serbisë për sigurinë dhe stabilitetin në Ballkan. Shumica dërmuese e të anketuarve (77.39%) besojnë se marrëdhëniet e tilla janë ose të rëndësishme ose shumë të rëndësishme. Nga ana tjetër, një në pesë të anketuar (20.55%) beson se marrëdhëniet midis dy shteteve janë pak ose aspak të rëndësishme.

Ky kapitull paraqiti rezultatet e anketës që kanë të bëjnë me perceptimin e të anketuarve ndaj sigurisë rajonale. Ky ishte kapitulli i fundit i këtij raporti. Pjesa e mbylljes më poshtë reflekton mbi gjetjet e këtij raporti.

PËRMBYLLJA

Ky raport u përgatit me synimin për të shqyrtuar qëndrimet e qytetarëve shqiptarë ndaj integritit në BE dhe sigurisë rajonale të BP-së.

Shqipëria është një vend kandidat për t'u anëtarësuar në BE që nga viti 2014 dhe një vend ku qytetarët i besojnë BE-së më shumë sesa institucioneve të tyre kombëtare. Kjo anketë rikonfirmon se shqiptarët mbështesin në masë të madhe integrimin e vendit të tyre në BE. Ky qëndrim i palëkundur pro-BE-së i shqiptarëve nuk lidhet vetëm me zellin për t'u anëtarësuar në BE, por edhe me procesin e reformimit të shtetit që rezulton nga ky integrim. Ky sondazh sugjeron se shumica dërrmuese e shqiptarëve do të preferonin që edhe nëse nuk do të ketë integrim të mëtejshëm në BE, Shqipëria duhet të vazhdojë të zbatojë reformat dhe të përafrohet më tej me legjislacionin e BE-së dhe politikën e saj të jashtme dhe të sigurisë. Ligjërimi publik dhe kuadri i anëtarësimit në BE e shtynë Shqipërinë drejt forcimit të shtetit ligjor, rritjes ekonomike dhe ndërmarrjen e reformave të thella në vend. Megjithatë, pavarësisht se marrëdhëniet me BE-në janë prioritet i politikës së jashtme të Shqipërisë (që gëzon edhe mbështetje të madhe nga qytetarët e saj), procesi i ngadalshëm i zgjerimit ka ndikuar këtë proces në vend. Kjo anketë ka zbuluar se vetëm një e treta e shqiptarëve besojnë se BE-ja është e gatshme të pranojë Shqipërinë si shtet anëtar në të ardhmen e afërt. Ky perceptim mund të pasqyrojë dështimin e BE-së për të hapur negociatat e anëtarësimit me Shqipërinë që nga marsi 2020, edhe pse Shqipëria ka përmbushur kriteret për fillimin e negociatave të anëtarësimit. Ky dështim vjen si rezultat i një vendi anëtar të BE-së (Bullgaria), i cili kundërshton anëtarësimin e Maqedonisë së Veriut, për shkak të një mosmarrëveshjeje dypalëshe në lidhje me historinë dhe identitetin kombëtar. Megjithatë, hapja e negociatave të Shqipërisë dhe Maqedonisë së Veriut janë të ndërlidhura dhe nisja e bisedimeve të pranimit kërkon miratimin unanimit nga 27 vendet e BE-së, vetoja e Bullgarisë e ka penguar edhe Shqipërinë të vijojë procesin. Sidoqoftë, ka edhe faktorë të tjerë që kohët e fundit e kanë ngadalësuar progresin e Shqipërisë dhe vendeve të tjera të Ballkanit Perëndimor drejt anëtarësimit. Këta faktorë përfshijnë interesin e dobësuar të bllokut për t'u zgjeruar, ndërlikimet diplomatike rreth Brexit dhe gjithashtu dështimin e Shqipërisë për të ndërmarrë reforma të thella strukturore. Në lidhje me këtë të fundit, kjo anketë konfirmon se pjesa më e madhe e të anketuarve mendojnë se Shqipëria nuk po performon mirë në lidhje me anëtarësimin në BE. Edhe pse procesi i ngadalte i zgjerimit ka ndikuar në aspiratën e vendit drejt BE-së, pjesa dërrmuese e shqiptarëve janë gjithsesi mbështetës të integritit në BE dhe kjo me shumë gjasa do të vazhdojë kështu për sa kohë që nuk ka alternativë ndaj këtij integriti.

Pas anëtarësimit të saj në NATO në vitin 2009, Shqipëria ka një status dhe rol të ri në marrëdhëniet ndërkombëtare, pasojë logjike e partneritetit në rritje me të gjitha strukturat e sigurisë rajonale dhe globale. Kjo përforcohet edhe më shumë nga fakti se Shqipëria është aktualisht një anëtare e përkohshme e Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara për periudhën 2022-2023. Politika e jashtme e Shqipërisë është projektuar për të qenë një partner i besueshëm, i angazhuar plotësisht në forcimin e marrëdhënieve të fqinjësisë së mirë dhe integritit rajonal. Bashkëpunimi rajonal është

një nga prioritetet kryesore të politikës së jashtme të Shqipërisë. Marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë dhe bashkëpunimi rajonal janë gjithashtu pjesë e grupit të parë “Bazat e Procesit të Anëtarësimit” dhe përbëjnë një pjesë thelbësore të procesit të integritit evropian të Shqipërisë. Ato kontribuojnë në stabilitetin, pajtimin dhe një klimë të favorshme për adresimin e çështjeve të hapura dypalëshe dhe trashëgimisë të së kaluarës. Një nga format më të diskutuara të bashkëpunimit rajonal kohët e fundit është “Mini-Shengeni – Ballkani i Hapur”, i cili u materializua në tetor 2019 kur Shqipëria, Maqedonia e Veriut dhe Serbia vendosën të thellojnë bashkëpunimin rajonal duke formuar këtë nismë me qëllim përmirësimin e jetesës dhe ekonomisë në rajon derisa BE-ja të pranojë anëtarësimin e tyre. Gjatë Forumit Ekonomik për Bashkëpunim Rajonal 2021 në Shkup, të tre vendet nënshkruan tre marrëveshje në këtë drejtim (i) Përgjigjia e përbashkët ndaj fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive të tjera; (ii) Lëvizja e lirë e qytetarëve për të punuar në vendet e njëri-tjetrit; dhe (iii) Lëvizja e mallrave pa vonesa. Kjo anketë zbuloi se shumica dërrmuese e shqiptarëve mbështesin lëvizjen e lirë, shkëmbimin e informacionit dhe një treg të përbashkët për mallra dhe punë në BP. Po kështu, pothuajse të gjithë shqiptarët pranojnë të marrin ose të ofrojnë ndihmë për vendet e tjera të BP-së në raste emergjencash ose fatkeqësish natyrore/humanitare. Pavarësisht ligjërimit aktual publik (Ballkani i Hapur) në rajon, i cili mund të japë përshtypjen e një bashkëpunimi të shtuar ndërmjet vendeve të BP-së, është e vështirë të besohet se rajoni mund të thellojë më tej bashkëpunimin rajonal pa ndërmjetësimin e BE-së. BE-ja është një forcë lëvizëse që i shtyn vendet e rajonit drejt stabilitetit, forcimit të shtetit ligjor, rritjes ekonomike dhe shtytjes së duhur për vlerat liberale dhe reformat e thella. Duke marrë parasysh historinë e rajonit dhe mungesën e vazhdueshme të një marrëveshjeje përfundimtare ndërmjet Kosovës dhe Serbisë, prosperiteti i rajonit ende nuk duket në horizont. Forca lëvizëse e BE-së është e një rëndësie të madhe.

Katalogimi në botim **(CIP)**

Biblioteka Kombëtare e Kosovës - "Pjetër Bogdani"

327(496.5)"2022"(047)

Dyrmishi, Arjan

Perceptimi publik ndaj integritetit evropian dhe sigurisë rajonale në Shqipëri : anketa e WBSB në Shqipëri : raporti i vendit #4 2022 / Arjan Dyrmishi. - Prishtinë : QKSS, 2022. 17 f. : ilustr. ; 28 cm.

*Shqipëria -- Marrëdhëniet me jashtë -- Raporte -- 2022
Siguria publike -- Shqipëri*

ISBN 978-9951-799-52-2

Aleph [000101066]

ISBN 978-9951-799-52-2

9 789951 799522

